

Program realizacji
zajęć z zakresu doradztwa
zawodowego
w klasie 7 i 8 szkoły podstawowej
wraz z działaniami wspierającymi
w klasach 1-6
w roku szkolnym 2020/2021

Opracowany na podstawie :

Projektu „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych”.
Ośrodek Rozwoju Edukacji Warszawa 2017

Przykładowy program realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasie 7 szkoły
podstawowej

Beaty Grzelak Ośrodek Rozwoju Edukacji Warszawa 2017

„Nadchodzący czas, to czas umysłowego pracownika, który oprócz formalnego wykształcenia posiada umiejętność praktycznego stosowania wiedzy oraz nawyk nieustannego uczenia się”.

Peter Druker

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 292 ust. 1 *Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* w roku szkolnym 2018/2019 zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 *Ustawy – Prawo oświatowe*, są realizowane w oparciu o program przygotowany przez nauczyciela realizującego te zajęcia i dopuszczony do użytku przez dyrektora szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

Do funkcji doradztwa zawodowego zalicza się: kierowanie, doradzanie, sugerowanie, pomaganie w wyborze takiej ścieżki edukacyjno-zawodowej, która zagwarantuje pełny rozwój osobowy, czyli samorealizację. Dlatego też zadaniem doradcy zawodowego jest pomóc uczniom w przygotowywaniu się do trafnego wyboru szkoły i odpowiedniego profilu klasy. Charakter doradztwa zawodowego sprowadza się do tego, że w pełni jest respektowana i doceniana autonomia i indywidualność jednostki. W oparciu o uzyskaną wiedzę na temat posiadanych cech charakteru, zdolności, zainteresowań, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia przedstawia się uczniowi informacje o możliwościach dalszego kształcenia.

Cele ogólne programu

Celem doradztwa zawodowego jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Treści programowe i cele szczegółowe

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które równocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego,:

- a) Poznawanie własnych zasobów,
- b) Świat zawodów i rynek pracy,
- c) Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie,
- d) Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Cele szczegółowe:

1. Poznanie własnych zasobów – uczeń:

1.1 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia);

1.2 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł;

1.3 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

1.4 charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;

1.5 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

2. Świat zawodów i rynek pracy – uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania;

2.2 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy; 2.3 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.4 dokonuje autoprezentacji;

2.5 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.6 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie – uczeń:

3.1 analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych – uczeń:

4.1 planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;

4.2 podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradcym;

4.3 określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;

4.4 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII–VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klas I–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

Warunki i sposoby realizacji programu

Plan realizowany będzie wśród uczniów klas VII i VIII. Działania prowadzone w ramach doradztwa zawodowego zaplanowane są na rok szkolny w wymiarze 10 godzin i zakładają realizację zagadnień związanych z poznaniem:

- siebie, swoich mocnych i słabych strony, zainteresowań, zdolności, predyspozycji, oraz czynników jakie należy brać pod uwagę przy wyborze przyszłego zawodu i szkoły,
- młodzież zapozna się z zawodami istniejącymi na rynku pracy – uczniowie poznają jakie czynności wykonuje osoba reprezentująca dany zawód, jakie są wymagania,
- omawiane będą przeciwwskazania zdrowotne przy wyborze zawodu (stąd spotkanie z higienistką szkolną lub lekarzem medycyny pracy),
- organizowane będą wyjścia na dni otwarte do szkół średnich i branżowych oraz wycieczki do PUP, Centrum Kariery, zakładów pracy,
- nauczyciele szkół średnich (dyrektorzy) zapraszani będą na spotkania z młodzieżą (przedstawią oferty szkół, kierunki kształcenia, zasady naboru, zaprezentują foldery, ulotki, broszury, przedstawią pokazy multimedialne),
- ankiety – test skłonności zawodowych, test zainteresowań,

Stosowane metody nauczania na doradztwie zawodowym.

PROPONOWANE METODY PRACY:

- ankieta,
- autoprezentacja,
- burza mózgów,
- ćwiczenia grupowe,
- debata „za i przeciw”,
- dyskusja problemowa,
- kwestionariusz,
- lekcja odwrócona,

-
- mini-wykład,
 - ocena pracy grupowej,
 - plakat,
 - rozwiązywanie problemów,
 - skojarzenia,
 - projekt edukacyjny

Opis zakładanych efektów kształcenia

W zakresie wiedzy uczeń:

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń:

- rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swe predyspozycje, zdolności, umiejętności;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

Współpraca z rodzicami

- Prezentacja założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów.
- • Włączenie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań z zakresu poradnictwa zawodowego.
- • Uświadomienie rodzicom ich wpływu na decyzje edukacyjno-zawodowe ich dzieci - rodzic jako pierwszy doradca zawodowy swego dziecka.
- • Przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
- • Konsultacje z rodzicami uczniów, którzy mają różnorodne problemy.

Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego mają wspierać uczniów w procesie przygotowania do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania będziemy kształtować umiejętność uczniów do autorefleksji i samooceny. Sprzyja to budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowaniu, motywacji do udziału w dyskusjach i do wyrażania własnych opinii, jak również skłania do refleksji. Uczniowie podczas zajęć będą również otrzymywać punkty z zachowania za zaangażowanie w projekty edukacyjne i w zajęcia.

Procesy wspierające program doradztwa zawodowego w klasach 1-6

1) w klasach 1-3

Świadomość rosnących zależności między edukacją a rynkiem pracy nakazuje podjąć działania edukacyjne, których celem jest kształtowanie od najmłodszych lat kompetencji w maksymalnym stopniu skorelowanych z wymaganiami rynku pracy. W związku z tym konieczne jest zwiększenie treści, narzędzi i zasobów wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy. Sprzyjać temu będzie nauczanie eksperymentalne, kształtowanie właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości), praca zespołowa oraz metody zindywidualizowanego podejścia do ucznia.

Orientacja zawodowa dzieci w klasach I - III

- obejmuje poznanie pracy w wybranych zawodach w ramach kształcenia zintegrowanego
- nauczyciele kształtują właściwe postawy dziecka wobec pracy ludzkiej (szacunek)
- nauczyciele zapoznają z różnorodnymi zawodami, szczególnie z tymi z najbliższego otoczenia dziecka, zawodami ich rodziców i najbliższej rodziny
- uświadamiają dzieciom wzajemną zależność między zawodami.

Treści te dzieci będą przyswajały poprzez:

Poznawanie narzędzi, warsztatu pracy, charakterystycznych ubrań, wytworów pracy.

Wnioskowanie o predyspozycjach niezbędnych do wykonywania danego zawodu.

Analizę dobrych i złych strony danej pracy (satysfakcja ale i obowiązki).

Metody pracy

spotkania z zaproszonymi przedstawicielami danego zawodu

wizyty w miejscach pracy- zakładach, instytucjach

konkursy, zagadki, krzyżówki, kalambury, ilustrowanie, dyskusje, nauka wierszy, odgrywanie ról,

2) w klasach 4-6

Organizacja zajęć

Realizacja zajęć z doradztwa zawodowego odbywa się na godzinach z wychowawcą oraz innych zajęciach edukacyjno-wychowawczych z uczniami. Zajęcia prowadzić mogą wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, doradcy zawodowi lub specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz inne osoby (np. przewodnicy podczas wycieczek zawodoznawczych, przedstawiciele zawodów, absolwenci).

Metody i techniki pracy.

- lekcje dydaktyczne (np. język polski, matematyka, historia, fizyka, chemia, wiedza o społeczeństwie, języki obce, technika, informatyka),
- zajęcia aktywizujące uczniów do samodzielnego wyboru zawodu prowadzone z całymi zespołami (warsztaty, lekcje zawodoznawcze, treningi),
- udzielanie informacji w zakresie wyboru kierunku dalszego kształcenia zawodu i planowania dalszej kariery zawodowej,
- udzielanie indywidualnych porad i konsultacji dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- giełdy szkół ponadgimnazjalnych,
- teczki informacji o zawodach,
- organizowanie wycieczek do zakładów pracy i instytucji kształcących,
- organizacja spotkań zawodoznawczych,
- obserwacja zajęć praktycznych w szkołach ponadpodstawowych,
- konkursy zawodoznawcze,
- prezentacje wizualne, filmy, gry komputerowe, prezentacje multimedialne,
- praca z komputerem – śledzenie danych statystycznych, korzystanie z zasobów Ośrodka Rozwoju Edukacji, korzystanie z publikacji EUROGAIDANCE, wykorzystywanie wyszukiwarki „Informator o zawodach”,
- ankiety, kwestionariusze,
- spotkania informacyjne z rodzicami,
- zakładka informacyjna na stronie internetowej szkoły (np. broszury dla rodziców, broszury dla uczniów),
- wywiady i spotkania z absolwentami.

Sojusznicy szkoły w realizacji programu doradztwa zawodowego są:

- pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy,
- organizatorzy targów szkół ponadpodstawowych
- rodzice,
- osoby wpierające organizację szkolnego doradztwa zawodowego (np. pracownicy zakładów pracy, przedstawiciele zawodów itd.),
- absolwenci szkoły.

Zasoby:

- wykwalifikowany doradca zawodowy (koordynator doradztwa zawodowego),
- materiały z zakresu doradztwa zawodowo-edukacyjnego w bibliotece,
- zakładka na szkolnej stronie internetowej poświęcona doradztwu zawodowemu,
- narzędzia diagnostyczne do rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów,
- zasoby internetowe: zasoby KOWEZiU www.koweziu.edu.pl (filmy, scenariusze, plakaty, broszury, publikacje), zasoby EUROGAIDANCE www.eurogaidance.pl, zasoby z zakresu doradztwa zawodowego www.doradztwozawodowe.koweziu.edu.pl, program komputerowy „Informator o zawodach”, „Labirynt zawodów” (labirynt-zawodow.progra.pl) – niewerbalny test predyspozycji zawodowych i zasób informacji zawodowych dla uczniów, „Talentgame” (www.talentgame.pl) – gra edukacyjno-diagnostyczna „Tajemnice Aeropolis”.

Przewidywane efekty:

1. Uczniowie lepiej poznają siebie, swoje mocne i słabe strony, cechy psychiczne, osobowość, temperament.
2. Uczniowie zdobędą umiejętność efektywnego komunikowania się z rówieśnikami ludźmi dorosłymi (przedstawicielami różnych zawodów).
3. Uczniowie rozpoznają swoje predyspozycje niezbędne do wykonywania określonych czynności.
4. Uczniowie zdobędą informacje o różnych zawodach, a tym samym będą lepiej przygotowani do wejścia na rynek pracy.
5. Poznają środowisko pracy, zadania i czynności związane z wykonywanymi zawodami.
6. Zdobędą wiedzę na temat wykonywanych zawodów, używanych narzędzi pracy, predyspozycji niezbędnych do wykonywania danego zawodu.
7. Poznają w ogólnym zarysie rynek pracy.
8. Uczniowie łatwiej będą podejmować efektywne decyzje o dalszym kształceniu.
9. Uczniowie zdobędą wiedzę o systemie szkolnictwa ponadpodstawowego.
10. Uczniowie poznają informacje o zasadach rekrutacji do poszczególnych szkół ponadpodstawowych.
11. Uczniowie zdobędą wiedzę dotyczącą radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

12. Uczniowie będą dokonywać selekcji informacji związanych z rynkiem pracy.

13. Rodzice i nauczyciele uzyskają pomoc i wsparcie w zakresie wiedzy zawodoznawczej.

Załączniki:

1. Tematy zajęć z doradztwa zawodowego klasy 7
2. Tematy zajęć z doradztwa zawodowego klasy 8

Opracowała Joanna Krzeszewska